

TAPATURMA TAI
PALVELUSSAIRAUS
KRIISINHALLINTEHTÄVÄSSÄ

Esimerkkitapauksia
Maksettavat korvaukset

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

JOHDANTO

Sotilaallisen tai siviilikriisinhallinnan tehtävässä loukkaantunut voi hakea Valtiokonttorilta korvausta tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain perusteella. Korvausta voi saada mm. sairaanhoitokuluista, ansionmenetyksestä, vamman tai sairauden aiheuttamasta pysyvästä yleisestä haitasta sekä kuntoutuksesta. Kuolemantapauksessa omaisilla on oikeus saada hautausapua ja perhe-eläkettä sekä lisäkorvausta.

Millaisia vammoja kriisinhallintatehtävää suorittavalle voi tulla?
Kuinka niiden korvauskäsittely hoidetaan Valtiokonttorissa?

Valtiokonttori on koonnut tähän esitteeseen esimerkkitapauksia. Tapaukset ovat kuvitteellisia. Esimerkkitapaukset koostuvat kuitenkin asioista, joita ilmenee sotilastapaturmien ja palvelussairauksien korvauskäsittelyssä. Esitteen lopussa on esitelty korvaukset, joita palveluksessa loukkaantunut voi lain mukaan Valtiokonttorilta saada.

VALTIOKONTTORI

Lauri Luutnantti kompastui ja kaatui juostessaan aamulenkkiä tukikohdassa Libanonissa. Hän loukkasi oikean ranteensa, jossa todettiin venaalun murtuma. Käsi kipsattiin ja palvelus jouduttiin keskeyttämään.

Päällikkölääkäri kirjoitti Laurille sairaslomatodistuksen kahden kuukauden ajalle ja lähetteen jatkohoitoon. Yhdessä sosiaalikirjuriin kanssa täytettiin sotilastapaturmailmoitus, joka lähetettiin Valtiokonttoriin. Lauri palasi huoltolennolla Suomeen.

Lauri oli siviiliammattiltaan LVI-asentaja ja hän oli palveluksen keskeytyessä työkyvytön myös tähän työhön. Lauri sai Valtiokonttorista ansionmenetyskorvausta sairausloman ajalta. Korvaus vastasi suuruudeltaan Laurin vakiinnutun ansiotasoa.

Lauri kävi uusintakuvauksessa ja ortopedin vastaanotolla yksityisellä lääkäriasemalla ja sai korvaukset näiden kustannuksista ja särkylääkkeistä Valtiokonttorilta.

Kahden kuukauden kuluttua murtuma oli luutunut ja Lauri pystyi palaamaan työhönsä. Vuoden kuluttua ranteeseen todettiin kuitenkin jääneen lievää kipeytymistä pumusta rasituksessa ja Laurille maksettiin pysyvän haitan korvauksena haittaluokkaa 1 vastaava haittaraha kertakorvauksena.

apaturman ja palvelussairaudesta korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella hänelle maksettiin myös lisäkorvaus pysyvän haitan johdosta.

Kari Kersantti sai tienvarsipomomista sirpaleen selkärankaansa ollessaan partiossa Afganistanissa. Hänet evakuoitiin helikopterilla MasareSharifin tukikohdan sairaalaan, jossa hänellä todettiin selkäydinvamma ja alaraajojen halvaus.

Päivystysleikkauksen jälkeen hänet kuljetettiin ambulanssikoneella jatkohoitoon Suomeen ja HYKS:n Töölön sairaalaan. Karille suoritettiin vielä uusi leikkaus mutta alaraajojen halvausta ei voitu parantaa.

Töölön sairaalasta Kari siirtyi vielä jatkokuntoutukseen Helsingissä sijaitsevaan kuntoutuskeskukseen neljän viikon ajaksi. Laitoskuntoutuksen aikana Kari kuntoutui käyttämään hänelle sovitettua pyörätuolia ja muita apuvälineitä ja hänen kotiinsa suunniteltiin tarvittavat muutostyöt.

Karin kotiutuessa fysioterapiaa, harjoittelua ja asunnonmuutosten toteuttamista jatkettiin yhteistyössä kotikunnan ja yksityisten palveluntuottajien kanssa. Karin auto varustettiin käsihallintalaittein.

Alaraajojen halvaus aiheutti Karille pysyvän työkyvyttömyyden hänen työhönsä ahtaajana. Valtiokonttori laittoi kuntoutusasian vireille ja palveluntuottaja selvitti yhdessä Karin kanssa hänen mahdollisuuksiaan ja taipumuksiaan kouluttautumiseksi uuteen ammattiin. Kari oli aina ollut kiinnostunut tietotek-

niikasta ja niinpä päädyttiinkin neljän vuoden mittaisiin insinööriopintoihin.

Karin tulotaso jäi kuitenkin pysyvästi entistä ahtaajan tulotasoaa alemmaksi, joten Valtiokonttori maksoi hänelle näiden ansioiden erotuksen pysyvänä tapaturmaeläkkeenä. Karille maksettiin myös toipumisajalta, kuntoutuksen selvittelyajalta ja uudelleenkoulutuksen ajalta ansionmenetyskorvausta.

Valtiokonttori korvasi myös suoraan Karin hoidon, apuvälineet ja vuosittain toteutuneet laitoskuntoutusjaksot. Lisäksi hänelle maksettiin vaatelisää ja hoitotukea. Alaraajojen täydellinen halvaus vastasi haittaluokkaa 16, jonka mukaisesti hänelle maksettiin jatkuvaa haittarahaa kuukausittain.

Lisäksi hän sai tapaturman ja palvelus-sairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain perusteella kertausmäärä lisäkorvauksen pysyvän haitan johdosta.

MAKSETTAVAT KORVAUKSET

Valtiokonttori maksaa tapaturman ja palvelussairauden johdosta korvausta muun muassa sairaanhoito- ja tutkimuskuluista, ansionmenetyksestä (päiväraha, tapaturmaeläke), vamman tai sairauden aiheuttamasta pysyvästä yleisestä haitasta (haittaraha), kuntoutuksesta. Kuolemantapauksessa omaisilla on oikeus saada hautausapua sekä perhe-eläkettä ja lisäkorvausta.

SAIRAANHOITOKULUT

Korvattavaan sairaanhoitoon kuuluvat lääkärin antama tai määräämä tarpeellinen hoito, lääkärin määräämät lääkkeet, proteesit ja muut apuvälineet sekä sairaanhoidosta aiheutuvat välttämättömät matkakustannukset.

Sairaanhoitoa varten on yleensä pyydettävä etukäteen maksusitoumus Valtiokonttorilta.

Maksusitoumusta ei kuitenkaan tarvitse pyytää, jos kysymys on yksittäisestä lääkärin vastaanotolla käynnistä ja siihen liittyvistä vähäisistä hoitotoimenpiteistä, kuten röntgentutkimuksista tai sidoksista.

Sairanhoidon korvaamisessa vältetään tarpeettomia kustannuksia.

TUTKIMUSKULUT

Vaikka vamma tai sairaus ei osoittautuisikaan korvattavaksi tapaturmaksi tai palvelussairaudeksi, sen selvittämiseksi tehdyt tarpeelliset tutkimuskulut voidaan korvata.

ESINEVAHINGOT

Vahingoittuneelle korvataan hänen käytössään olleet vahinkotapah-tuman yhteydessä särkyneet silmälasit, kuulokojeet, hammasproteesit, proteesit tai muut vastaavat apuvälineet. Lisäksi maksetaan

korvausta sairaanhoidon antamisen yhteydessä rikotuista vaatteista ja rikotun sormuksen korjauksesta.

PÄIVÄRAHA

Päiväraha korvaa työkyvyttömyyden aiheuttamaa ansionmenetystä. Edellytyksenä päivärahan maksamiselle on, että työkyvyttömyys kestää vähintään kolme peräkkäistä päivää, ja että työkyky on heikentynyt vähintään 10 prosenttia.

Päivärahaa maksetaan vasta palveluksesta vapautumisen jälkeiseltä ajalta. Sen jälkeen päivärahaa maksetaan työkyvyttömyysajan kaikilta päiviltä, myös sunnuntailta ja muilta pyhäpäiviltä, enintään siihen saakka, kunnes tapaturmasta on kulunut vuosi. Tämän jälkeen ansionmenetykskorvaus maksetaan tapaturmaeläkkeenä.

VUOSITYÖANSIO

Vuosityöansio määritellään vahingoittuneen vakiintuneen ansiotason mukaan. Vuosityöansiota määrittäessä otetaan huomioon palkkatulot, luontaisedut ja muut veronalaiset vastikkeeksi katsottavat etuudet vahinkohetkellä sekä kolmen edellisen kalenterivuoden aikana.

Jos ansio jää alle työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetyn vähimmäisvuosityöansion, korvauksen perustana käytetään vähimmäisvuosityöansiota.

Tapaturma- tai perhe-eläkettä määrittäessä vuosityöansion vähimmäismääränä käytetään kuitenkin vähimmäisvuosityöansiota kolminkertaisena.

Opiskelijan vuosityöansio arvioidaan sen mukaan, mitä hän olisi valmistuttuaan ansainnut koulutuksensa mukaisessa työssä kolmen vuoden kokemuksella.

TAPATURMAELÄKE

Jos vahingoittunut on työkyvytön vielä vuoden kuluttua tapaturmasta, hänelle maksetaan tapaturmaeläkettä. Tapaturmaeläkkeen enimmäismäärä on 85 prosenttia vuosityöansioista 65 vuoden ikään asti, minkä jälkeen se on 70 prosenttia vuosityöansioista.

Osittain työkyvyttömälle maksetaan täydestä eläkkeestä työkyvyn heikentymistä vastaava osa. Tapaturmaeläkkeen saaminen edellyttää, että työkyky on heikentynyt vähintään 10 prosenttia.

HAITTARAHAA

Haittarahaa maksetaan, kun vammasta tai sairaudesta jää pysyvää yleistä toiminnallista haittaa. Yleisellä haitalla tarkoitetaan muuta haittaa kuin työkyvyn alentumista. Valtioneuvoston asetuksella erillaiset vammat ja sairaudet on jaettu 20 haittaluokkaan. Haittaluokan lisäksi vahingoittuneen ikä vaikuttaa haittarahan suuruuteen.

Haittaraha voidaan maksaa aikaisintaan siinä vaiheessa, kun vahinkotapahtumasta on kulunut vuosi ja vamman tila voidaan arvioida pysyväksi. Haittaluokkiin 1-5 kuuluvista vammoista ja sairauksista maksetaan haittarahakorvaus kertakaikkisena ja haittaluokkiin 6-20 kuuluvista jatkuvana korvauksena.

1.1.2017 alkaen sattuvissa vahinkotapahtumissa maksetaan lisäkorvaus vamman tai sairauden aiheuttaman pysyvän haitan johdosta. Lisäkorvauksen maksamisen edellytyksenä on, että vahinkotapahtuma on sattunut palveluksessa tai ulkomailla palvelusalueella tapahtuneessa koulutuksessa tai harjoituksessa.

PERHE-ELÄKE JA HAUTAUSAPU

Perhe-eläkettä maksetaan leskelle ja alaikäisille lapsille sekä opiskeleville alle 25-vuotiaille lapsille, jos kuolemantapaus johtuu sotilas-tapaturmasta tai palvelussairaudesta. Myös avopuolisolla on hake-

muksesta oikeus perhe-eläkkeeseen, jos hänellä ja edunjäntäjällä on tai on ollut yhteinen lapsi tai hänellä on ollut edunjäntäjän kanssa julkisen notaarin oikeaksi todistama sopimus keskinäisestä elatuksesta.

Perhe-eläkkeen suuruus määrytyy eläkkeensaajien lukumäärän mukaan siten, että eläkkeiden enimmäismäärä on 70 prosenttia edunjäntäjän vuosityöansiosta. Hautausapu maksetaan kuolinpesälle, jos hautauskulut on maksettu kuolinpesän varoista. Hautausapu on kertakorvaus, jonka suuruus vahvistetaan vuosittain.

Lisäkorvaus tapaturman tai palvelussairauden aiheuttaman kuoleman johdosta

Palveluksesta aiheutuvan kuoleman perusteella vahingoittuneen edunsaajalle maksetaan lisäkorvaus. Edunsaajalle maksettavan lisäkorvauksen määrä on 200 000 euroa. Lisäksi jokaiselle alaikäiselle lapselle maksetaan 20 % em. summasta eli 40 000 euroa.

Lisäkorvaus maksetaan 1.1.2017 tai jälkeen sattuneissa kuolemantapauksissa. Lisäkorvauksen maksamisen edellytyksenä on, että vahinkotapahtuma on sattunut palveluksessa tai ulkomailla palvelusalueella tapahtuneessa harjoituksessa tai koulutuksessa.

HOITOTUKI, VAATELISÄ JA KORVAUS KOHONNEISTA KODINHOITOKUSTANNUKSISTA

Hoitotukea maksetaan, jos vahingoittunut on vammansa tai sairautensa vuoksi hoidon, avun, valvonnan tai ohjauksen tarpeessa.

Vaatelisää maksetaan, jos vahingoittunut vahingon seurauksena käyttää vähintään kolmen kuukauden ajan sellaista apuvälinettä, tukea, apuvälinettä tai proteesia, joka aiheuttaa vaatteiden kulumista.

Jos vahingoittunut ei vammansa tai sairautensa vuoksi kykene

hoitamaan kotaan, välttämättömiä kodinhoidon lisäkustannuksia voidaan korvata enintään vuoden ajan tapaturmasta lähtien. Kodinhoidolla tarkoitetaan siivousta, pyykinpesua, kaupassakäyntiä, lasten hoitoa ja muita näihin rinnastettavia kodin tavanomaisia ylläpito-toimintoja.

KUNTOUTUS

Ammatillisena kuntoutuksena korvataan toimenpiteitä, joiden avulla vahingoittunut vamman tai sairauden aiheuttamista rajoituksista huolimatta kykenee jatkamaan entisessä työssään tai ammatissaan tai siirtymään uuteen työhön tai ammattiin, josta voi saada pääasiallisen toimeentulonsa. Kuntoutuksen toimenpiteitä ovat esimerkiksi työkokeilu ja ammatillinen koulutus.

Ammatillisen kuntoutuksen ajalta vahingoittuneelle maksetaan kuntoutusrahaa, mikäli kuntoutus estää ansiotyössä käymisen.

Valtiokonttori selvittää ammatillisen kuntoutuksen tarpeen aina, kun vammasta tai sairaudesta johtuva työkyvyttömyys pitkittyy tai kun vahingoittuneen työkyky saattaa tulevaisuudessa vamman tai sairauden vuoksi heikentyä.

Toimintakyvykkuntoutuksen kustannuksina voidaan korvata esim. vaikeavammaiselle asunnonmuutostöitä tai auton apuvälineitä.

PSYKKINEN TUKI JA HOITO

Palvelukseen osallistuneelle korvataan myös psyykkisen tuen tai hoidon aiheuttamia kustannuksia kuntoutuksena. Tuen tai hoidon tarpeella tulee olla todennäköinen syy-yhteys palvelukseen tai tehtävään. Kustannuksia voidaan korvata enintään yhden vuoden ajan tuen tarpeen ilmenemisestä.

ASIOI SÄHKÖISESTI

Asiointi Valtiokonttorin kanssa nopeutuu, kun otat käyttöösi Suomi.fi- viestit- palvelun. Saat korvauspäätökset suoraan omalle tilillesi ja voit lähettää sieltä viestejä Valtiokonttorin asiakaspalveluun. Ota palvelu käyttöösi osoitteessa www.suomi.fi/viestit. Suomi.fi-palvelusta löydät myös sähköisen sotilastapa- turma/palvelussairaus-hakemuslomakkeen.

NEUVONTA VALTIOKONTTORISSA

Asiakaspalvelu, puh. 0295 50 3060,
sähköposti: vahko.sotilaat@valtiokonttori.fi

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

➤ Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 50, 00054 Valtiokonttori
Puh. 0295 50 3060, www.valtiokonttori.fi